

Eixamplar el cor i la ment

Text > GERARD BAGUÉ, director

He de confessar que sempre que entro en una llibreria no puc evitar un primer sentiment d'aclaparament i mareig davant l'allau de títols que s'hi mostren. En pocs establiments hi ha la possibilitat d'exhibir tanta varietat de producte com a les llibreries, per això el comprador hi pateix allò que en anglès es coneix com a *choice overload*, que es podria traduir com a 'excés d'opcions o sobre-càrrega de tria'. És un xoc inicial, que, si ets autor d'algun llibret, et fa adonar de la teva insignificança, i que, si ets un simple lector, es va atenuant a mesura que descartes seccions que no t'interessen, et concentres en la novel·la, per exemple, i comences a passejar la mirada per les cobertes, a llegir solapes i a fullejar els títols que et criden l'atenció. Ja estàs immers en l'acollidor líquid amniòtic de la llibreria i el seu encís. Ara el que et costarà és sortir-ne sense cap bona presa al sarró.

Però si entres a la llibreria amb un títol concret al cap, sovint et trobes que no el tenen —això em passa cada cop més sovint—, com també que no et puguin concretar quant trigarà a arribar. No ens ha de sorprendre si tenim en compte que cada any es publiquen uns quaranta mil llibres només a Catalunya (comptant-hi els electrònics). És impossible tenir-los tots. Surt a una mitjana de cent per dia. Uns quatre per hora. Imaginem que una llibreria volgués estar al dia i rebre'ls tots. A més de l'incessant anar i venir de paquets, amb la consegüent petjada de carboni, caldria un espai inversemblant per encabir-los i un sistema de gestió robust per trobar-los. Trobar-los és tan important com tenir-los —no oblidem la crisi de la distribució que va atacar fa anys un bon nombre d'editorials, que tenien els llibres apilonats en grans magatzems on s'havia tallat el fil d'Ariadna per trobar cada títol. Ni la mítica Biblioteca d'Alexandria podria absorbir el ritme vertiginós de publicacions. Si s'especula que aquesta biblioteca de l'antiguitat va arribar a disposar d'un fons bibliogràfic de set-cents mil volums, en disset anys l'ompliríem del tot amb llibres publicats només a Catalunya, dels quals, per cert, només un 25 % serien en català.

Per contenir aquesta allau llibresca i fer una selecció natural i rigorosa emergeix amb força la figura de la llibretera (les dones són les que aguanten la trinxera del llibre i la lectura), que, més que mai, és el puntal i l'esperança dels llibres en paper. La interacció de la llibretera amb els lectors, el coneixement dels gustos de la seva clientela i la reconversió de les llibreries en espais d'interacció cultural seran fonamentals perquè les llibreries aguantin la tempesta de la digitalització, el canvi d'hàbits lectors, la pressió immobiliària que pateixen els locals, la força de les grans cadenes, la venda en línia i tantes altres amenaces.

Perquè les llibreries subsisteixin, cal dotar-les de personalitat, convertir-les en refugis culturals, espais de creació i trànsit d'idees. No hi ha connexió més profunda, emotiva i transcendent que la que s'estableix entre dos lectors que conversen sobre un llibre que els ha fascinat. Poques coses hi ha com els llibres, i les llibreries, per eixamplar el cor i la ment.

>> Llibreria L'Altell de Banyoles.
(Foto: PERE DURAN)